

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

31

BOHDAN PNIEWSKI
(1897—1965)

Bohdan Pniewski urodził się 26 VIII 1897 r. w Warszawie. W 1914 r. uzyskał świadectwo dojrzałości w Szkole Realnej im. S. Staszica. W tymże roku wstąpił na Wydział Budowlany Szkoły Mechaniczno-Technicznej H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie, jednakże wkrótce zrezygnował z nauki w tej szkole. W latach 1915—1917 praktykował w Warszawie na budowach oraz w biurach architektonicznych prowadzonych m.in. przez K. Jankowskiego i R. Świerczyńskiego. W 1917 r. rozpoczął studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej (PW), które ukończył w 1922 r. z odznaczeniem i dyplomem inżyniera-architekta. Następnie przebywał na rocznym stypendium naukowym we Włoszech.

Po powrocie do Warszawy rozpoczął pracę dydaktyczną na Wydziale Architektury PW, początkowo jako asystent, a od 1924 r. jako starszy asystent u prof. T. Tołwińskiego w Katedrze Budowy Miast. W latach 1929—1939 prowadził zajęcia zlecone z rysunku perspektywicznego dla studentów I i II roku Wydziału Architektury oraz pełnił obowiązki kierownika Gabinetu Szkiców Perspektywicznych. Od października 1933 r. do wybuchu wojny w 1939 r. prowadził równoległe działalność dydaktyczną w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych (ASP) jako profesor nadzwyczajny w Katedrze Architektury i Rzeźby Monumentalnej.

Począwszy od 1925 r. B. Pniewski prowadził samodzielną działalność architektoniczną. Wielokrotnie zdobywał najwyższe wyróżnienia i nagrody w konkursach architektonicznych, m. in. I nagrodę za projekt gmachu poselstwa polskiego w Sofii (1928), dwukrotnie I nagrodę w konkursach na projekt Świątyni Opatrzności w Warszawie (1930 i 1931), I nagrodę za projekt gmachu Sądów Grodzkich przy ul. Leszno w Warszawie (1934), zrealizowany w następnych latach, oraz I nagrodę w konkursie na gmach Polskiego Radia (1938), projekt nie zrealizowany. Ponadto był autorem wielu zrealizowanych obiektów architektonicznych, m. in. warszawskich kolonii mieszkaniowych „Słońce” na Mokotowie i „Strzechy Urzędniczej” na Żoliborzu (1929—1930) oraz pensjonatu „Patria” w Krynicy (1932).

Podczas okupacji hitlerowskiej prof. B. Pniewski przebywał nadal w Warszawie. Od grudnia 1939 r. wchodził w skład Komisji Rzecznawców Urbanistycznych przy Zarządzie Miejskim Warszawy. Nie przerywał działalności architektonicznej, przygotowując m. in. projekty kościołów w Radomiu i Stalowej Woli oraz projekty mających powstać w przyszłości zakładów przemysłowych. Przez cały czas brał udział w tajnym nauczaniu architektonicznym. Po upadku powstania warszawskiego znalazł początkowo schronienie w Milanówku, gdzie leczył się w konspiracyjnym szpitaliku, później przebywał przez kilka miesięcy w Kielcach. Tam zgromadził wokół siebie grupę studentów, z którymi prowadził zajęcia dydaktyczne i prace dokumentacyjne nad inwentaryzacją zabytkowych obiektów Kielecczyzny.

Jesienią 1945 r. powrócił do Warszawy i podjął na nowo działalność dydaktyczną na Wydziale Architektury PW. Z dniem 1 V 1946 r. został mianowany profesorem zwyczajnym. Odtąd kierował aż do śmierci Katedrą Projektowania Gmachów Użyteczności Publicznej (przemianowaną w 1955 r. na Katedrę Projektowania i Kompozycji Architektonicznej). W roku akad. 1947/48 reprezentował Wydział Architektury w Senacie PW. W latach 1945—1950 był jednocześnie profesorem kontraktowym w warszawskiej ASP, gdzie kierował Katedrą Rzeźby Monumentalnej.

Po wyzwoleniu działalność twórcza prof. B. Pniewskiego związana była przede wszystkim z Warszawą. Zaowocowała ona licznymi projektami architektonicznymi, których realizacja przysporzyła Warszawie wiele budowli na trwałe wrośniętych w śródmiejski krajobraz stolicy. Wśród najważniejszych jego projektów zrealizowanych po 1945 r. w Warszawie wypada wymienić m. in. projekt regulacji Osi Saskiej i placu Zwycięstwa (1947), projekt gmachu Narodowego Banku Polskiego przy placu Powstańców Warszawy (1948, I nagroda w konkursie), projekty różnych gmachów Ministerstwa Obrony Narodowej w rejonie placu Zwycięstwa (1950), projekty zespołu budynków Sejmu Ustawodawczego i Kancelarii Rady Państwa (1949—1951), projekt odbudowy i znacznej rozbudowy zniszczonego w czasie wojny gmachu Teatru Wielkiego przy placu Teatralnym (1952, I nagroda w konkursie), projekt Domu Chłopa (1958) oraz projekt osiedla mieszkaniowego na Nowym Mieście (1965).

Prof. B. Pniewski był niezwykle utalentowanym i ogromnie pracowitym architektem. W całej swej działalności twórczej uzyskał w konkursach architektonicznych aż 19 pierwszych nagród, czym może się pochwalić tylko niewielu architektów-projektantów. Ze stworzonej i kierowanej przez niego pracowni architektonicznej, zwanej „szkołą Pniewskiego”, wyszło wielu doskonałych i znanych później architektów.

Był on członkiem wielu organizacji i instytucji naukowych, kulturalnych i zawodowych, m. in. członkiem współzałożycielem Stowarzyszenia Architektów Polskich (później Stowarzyszenia Architektów RP) i Stowarzyszenia Polskich Artystów Plastyków „Rewia”, prezesem Instytutu Propagandy Sztuki (1934—1939), członkiem Polskiej Akademii Nauk (od 1952) i członkiem-korespondentem francuskiej Akademii Architektury (od 1955). W 1952 r. został laureatem Nagrody Państwowej I stopnia. Prof. B. Pniewski zmarł 5 IX 1965 r. w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim w Alei Zasłużonych. Był odznaczony m. in. Orderem Sztandaru Pracy I klasy, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, francuską Legią Honorową, Komandorią Duńską (Order Danneborga) i Komandorią Szwedzką (Order Wazy).

Opracowała Jolanta Kucharska